

Hơn 50 năm nữa, liệu Đồng bằng sông Cửu Long có bị chìm dưới nước biển!

Các nhà khoa học Hà Lan cảnh báo, Đồng bằng sông Cửu Long hiện chỉ cao hơn mực nước biển khoảng 0,8m và với tốc độ lún hiện nay, có thể khiến vùng đồng bằng sông Cửu Long bị chìm hẳn trong tương lai không xa.

Mới đây, Tạp chí khoa học Nature Communications trích dẫn thông tin nhóm nghiên cứu của Đại học Utrecht, Hà Lan cảnh báo rằng tốc độ chìm của Đồng bằng sông Cửu Long (ĐBSCL) cao hơn nhiều so với dự báo, ĐBSCL hiện có độ cao trung bình cực thấp, chỉ cao hơn mực nước biển khoảng **0,8m** (so với mức 2,6m theo công bố hiện tại). Khoảng cách **0,8m** này sẽ bị nước biển “xóa” đi chỉ trong 57 năm tới, có nghĩa là số người dân chịu ảnh hưởng của nước biển dâng ở ĐBSCL tăng gấp đôi so với dự báo trước đó (nhóm khoa học Hà Lan ước tính 12 triệu người).

Các nhà nghiên cứu Hà Lan cho biết, vùng đồng bằng sông Cửu Long, khu vực đóng góp 50% sản lượng lúa, 65% sản lượng nuôi trồng thủy sản và 70% các loại trái cây của Việt Nam, đang phải đối mặt với nguy cơ bị chìm gần như hoàn toàn vào năm 2100.

Các nhà nghiên cứu thuộc Đại học Utrecht đã tạo ra một mô hình số rộng khắp vùng đồng bằng sông Cửu Long để theo dõi tác động của việc khai thác nước ngầm trong 25 năm qua và sử dụng nó làm cơ sở cho các dự đoán trong tương lai.

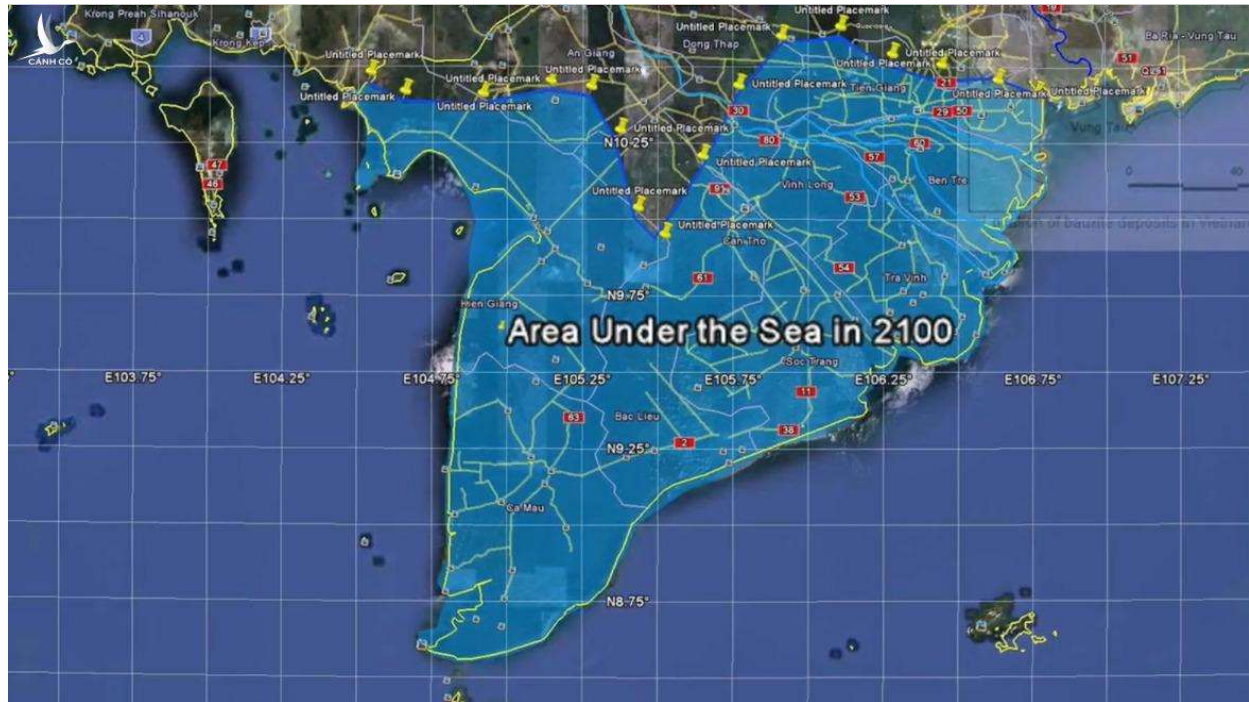


Ông Philip Minderhoud

Ông **Philip Minderhoud** – một nhà nghiên cứu các hệ thống dưới mặt đất và nước ngầm tại Đại học Utrecht và là người đứng đầu nghiên cứu, cho biết khai thác nước ngầm quá mức là một trong những yếu tố khiến vùng đồng bằng sông Cửu Long bị sụt lún.

Kết hợp với tốc độ gia tăng mực nước biển do biến đổi khí hậu diễn ra nhanh hơn dự báo đã kéo theo tình trạng sụt lún đất, có thể khiến gần như toàn bộ vùng đồng bằng

sông Cửu Long – một khu vực giúp nuôi sống khoảng 200 triệu người – sẽ chìm dưới nước đến năm 2100.



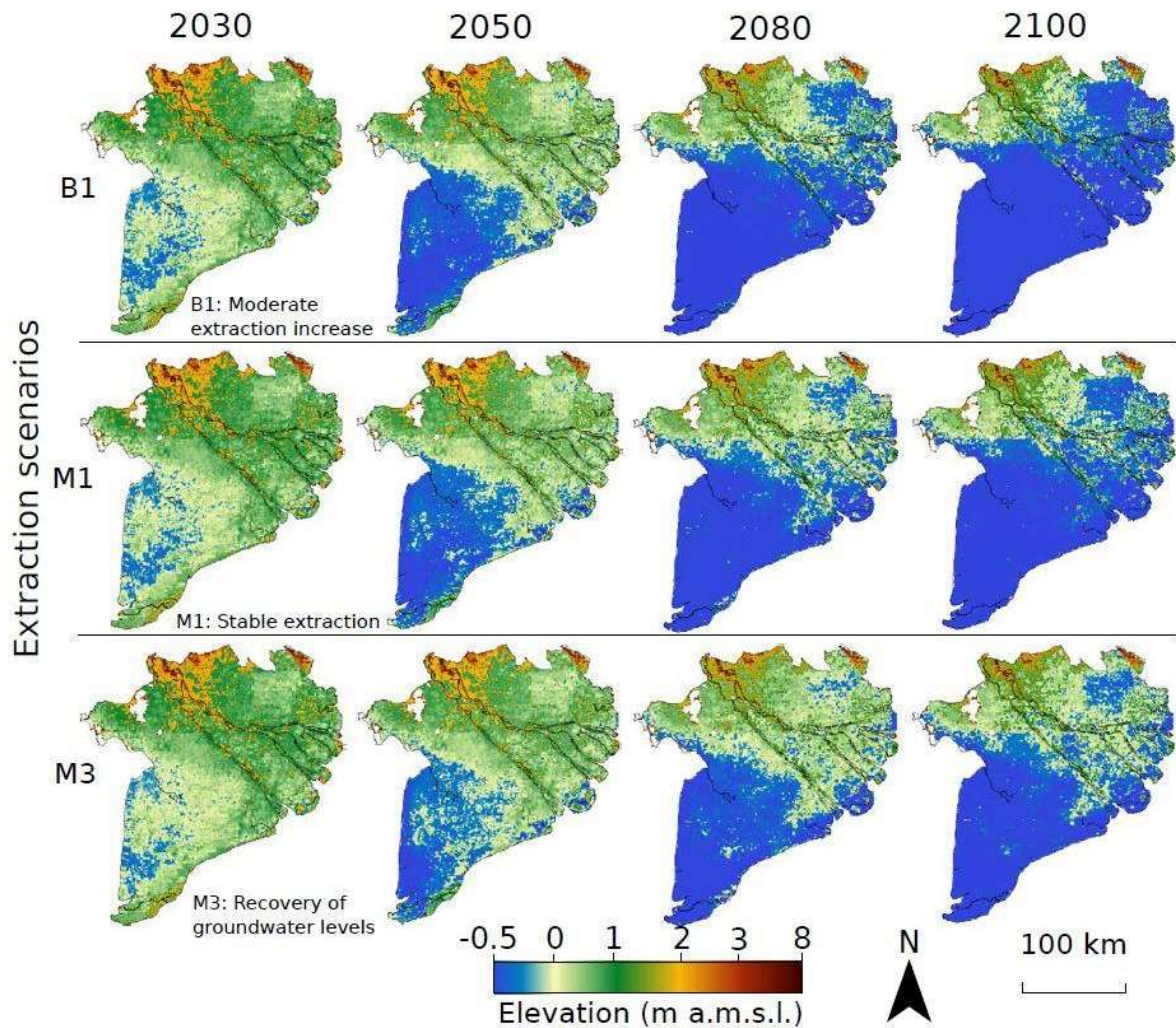
Vùng đồng bằng sông Cửu Long bị sụt lún hoàn toàn vào năm 2100

Theo ông, nước mất đi làm giảm áp lực trong cấu trúc địa chất bên dưới, khiến đồng bằng bị sụt lún trung bình khoảng **một cm mỗi năm**. Bên cạnh đó, mực nước biển đang tăng với tốc độ khoảng 3 mm đến 4 mm/năm do tác động của tình trạng biến đổi khí hậu, cùng trọng lượng của những cấu trúc nhân tạo xây trên đồng bằng, dòng chảy trầm tích từ thượng nguồn suy giảm và độ nén tự nhiên cũng là những yếu tố góp phần làm mất đất đồng bằng sông Cửu Long.

Việc Việt Nam chuyển sang nền kinh tế thị trường vào năm 1986 đã kéo theo việc khai thác nước ngầm ồ ạt từ mức gần như bằng không 30 năm trước cho tới 2,5 triệu lít hiện đang bị rút khỏi tầng nước ngầm của đồng bằng mỗi ngày.

Ông giải thích nước mất đi làm giảm áp lực trong cấu trúc địa chất bên dưới, khiến đồng bằng lún xuống. “Tất nhiên người dân sống ở đồng bằng có thể phát triển được trong nhiều thập niên qua một phần là do họ có nguồn nước ngầm này như một nguồn nước ngọt miễn phí,” ông nói. “Đó sẽ là một thách thức lớn bởi vì hoặc là bạn tăng tốc sự sụt lún hoặc là bạn không có gì để uống và tưới cho hoa màu của mình.”

Extraction-induced subsidence + absolute SLR + natural compaction



Các nhà nghiên cứu nói trừ phi có hành động quyết liệt, phần lớn đồng bằng sông Cửu Long sẽ chìm dưới nước đến năm 2100.

Trọng lượng của những cấu trúc nhân tạo xây trên đồng bằng, dòng chảy trầm tích từ thượng nguồn suy giảm và độ nén tự nhiên cũng là những yếu tố góp phần làm mất đất đồng bằng, ông nói.

“Nhưng khai thác nước ngầm là nguyên nhân duy nhất mà con người thực sự có thể thay đổi mức độ sụt lún một cách tích cực, nếu muốn,” ông cho biết. Dù việc nâng nhà và đường sá được thực hiện khéo léo hơn để ứng phó với vấn đề này, song tác động của nó đối với nông nghiệp là không thể tránh khỏi và nghiêm trọng, ông nói thêm. Việt Nam là nước xuất khẩu gạo lớn thứ hai trên thế giới và 95 phần trăm sản lượng đó được

sản xuất ở đồng bằng sông Cửu Long, nơi cũng chiếm 60 phần trăm lượng cá xuất khẩu của cả nước.



Hoạt động khai thác cát trên sông Mekong. Ảnh: Reuters.



Những dự án thủy điện ở thượng nguồn và nạn khai thác cát đẩy người dân ở vùng đồng bằng sông Cửu Long vào cảnh mất nhà cửa.

Việc khai thác tài nguyên nước trên thượng nguồn châu thổ đã làm thay đổi dòng chảy, giảm lượng phù sa, suy giảm nguồn lợi thủy sản, xâm nhập mặn sâu vào nội vùng. Ngoài ra, việc khai thác bùn cát quá mức, xây dựng nhà cửa và hạ tầng... cũng tác động khiến vùng đồng bằng sông Cửu Long bị sụt lún.

(Theo tư liệu nước ngoài)